

Miljöavstämning 2020-10-14, mötesanteckningar

Lerums Naturskyddsförenings önskemål om frågor att diskutera med kommunledningen.

Mötesdeltagare

Från Lerums kommun:

Alexander Abenius, kommunstyrelsens ordförande

Karolina Källstrand, naturvårdshandläggare, Sektor samhällsbyggnad, strategisk planering

Från Lerums Naturskyddsförening:

Olov Holmstrand

Catharina Pettersson

Bo Nilsson

Dan Skarpsjö

Förra mötet ägde rum 14 oktober 2019. Det planerade mötet i april 2020 blev tyvärr inställt på grund av covid-19. På förra mötet togs följande frågor upp:

- Järnvägssträckning norr i Västra Stambanan
- Natur och hänsyn vid byggande
- Anläggande av våtmarker
- Klimatåtgärder och Vision 2025
- Camping och invasiva växter

1. Ökad kapacitet på Västra stambanan

Västra Götalandsregionen (VGR) har tillsammans med Västra stambanegruppen redovisat ”Indikativ lokaliseringsutredning Västra stambanan – Två nya spår Göteborg-Alingsås” (ÅF Infrastructure AB, 1 mars 2019). Lerums kommun ingår i Västra stambanegruppen.

- Ingår Lerums kommun fortfarande i Västra stambanegruppen? Vilken inställning har Västra Stambanegruppen och Lerums kommun till ÅF:s utredning?

Förvaltningens svar:

Ja, Lerums kommun är fortfarande medlem i Västra stambanegruppen. Lerums kommun förordar en utbyggnad av Västra Stambanan med två spår lokaliserat norr om Aspen i en tunnel.

- Vad anser Lerums kommun om nedläggning av Aspens eller Aspedalens stationer och andra förslag för att öka kapaciteten på Västra Stambanan sträckan Alingsås-Göteborg?

Förvaltningens svar:

Lerums kommun ser positivt på regionens ambitioner att kraftigt öka tågresandet. Förbättrad pendeltågstrafik på sträckan Göteborg-Alingsås skulle underlätta för att få resenärer att välja tåg framför bil och därmed öka möjligheten att nå regionens kollektivtrafik- samt miljömål. Lerums kommun noterar samtidigt att Målbild tåg 2028 föreslår tre alternativ på förändring av stationslägen i Lerums kommun. Lerums kommun motsätter sig kraftfullt samtliga tre förslag. Lerums Kommun vill i stället se en gemensam nationell och regional plan för hur fyra spår på sträckan Göteborg-Alingsås kan förverkligas inom en liknande tidsram, vilket kraftigt skulle öka kapaciteten för pendel-, gods- och fjärrtrafiken och därmed öka tillgängligheten och punktligheten.

Mötesanteckningar:

LNF: vår inställning är att två spår norr om Aspen absolut inte får byggas ovan jord.

Lerums kommun: Detta instämmer Lerums politiska ledning i, vi är av samma åsikt att den ska grävas ned i tunnel hela vägen. Angående ÅF:s rapport så har Lerums kommun framfört att det som rapporten visar med en sträckning ovan jord inte är aktuellt för Lerums kommun. Det finns inga motsättningar kring detta i västra stambanegruppen, och det är inte en fråga som har blivit fastlåst i och med ÅF:s rapport utan det är i slutändan trafikverkets beslut. Det är dock en framtida diskussion att utreda exakt lokalisering.

LNF: Har det framförts till trafikverket också?

Lerums kommun: Ja, bl a av Lennart Wassenius, Lerums representant i västra stambanegruppen.

LNF: det finns en oro att nedläggning av stationer kommer att ske i närtid, medan en dragning av två spår norr om Aspen är på en längre tidshorisont. Att Lerum kopplar nedläggning av stationer till nationell infrastrukturplan är en svårighet.

Lerums kommun: Det finns en majoritet i Göteborgsregionens kommunalförbundet i att vilja lägga ned stationer i Lerums kommun. Om det skulle vara den enda frågan som Lerum skulle driva så skulle vi stå ensamma i kommunalförbundet, därför har den kopplats till västra stambanegruppen och nationell infrastrukturplan. Lerums kommun ser det som en möjlighet att köpa sig tid, genom att koppla frågan om nedläggning av stationer till nationell plan, då skjuts beslutet till våren 2022. Det är av taktiska skäl som Lerum vill koppla frågan till den nationella planen. Detta har accepterats av kommunalförbundet, som ställer sig bakom detta.

LNF: vi håller med om att det vore förödande att lägga ned stationer, för Lerums invånare och för miljön. Ovanstående är ny information för LNF, och LNF håller med om att detta låter lämpligt. Vi är tillfredsställda med svaret.

2. Detaljplan för Bäckamaden

Lerums kommun har nyligen ställt ut förslaget till detaljplan för bebyggelse i området Bäckamaden i Gråbo. Jordbruksmark tas i anspråk trots att detta strider mot såväl nationella som kommunala riktlinjer för exploatering och trots att det finns realistiska alternativ som inte berör jordbruksmark. I samband med covid-19 har Sveriges otillräckliga självförsörjning avseende livsmedel uppdagats.

Förvaltningens förtydligande:

Lerums kommun har färdigställt detaljplanen för bebyggelse i området Bäckamaden i Gråbo och den planeras antas i Kommunfullmäktige 19 november 2020. Handlingar för ärendet finns på kommunens hemsida under Handlingar & Protokoll och Kommunstyrelsens sammanträde 2020-10-07 under ärende Detaljplan Hjällsnäs 5:6 mfl. Där kan man läsa planbeskrivning, samråds- och granskningsutlåtande samt lokaliseringsutredning bla som hanterar synpunkter och svar kopplade till ianspråktagande av jordbruksmark.

- Har Lerums kommun ansvar för livsmedelsförsörjningen genom att bibehålla jordbruksmark?

Förvaltningens svar:

I den nationella livsmedelsstrategin som regeringen har tagit fram står att i den fysiska planeringen behöver hänsyn tas till jordbruksproduktionen jämte andra samhällsintressen. Den nationella livsmedelsstrategin syftar bl a till att stödja en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja där produktionen ökar. Strategin är inte tvingande för kommuner och Lerums kommun har inte tagit fram någon egen livsmedelsstrategi. I den fysiska planeringen har kommunen ansvar för att göra en avvägning mellan olika samhällsintressen, så som livsmedelsförsörjning, försörjning av offentliga lokaler såsom skola, äldreboenden samt bostadsförsörjning. Avvägningarna görs i översiktsplan, detaljplaneprocessen och givning av förhandsbesked och bygglov i enlighet med plan- och bygglagen.

- Innebär detaljplanen för Bäckamaden betydande miljöpåverkan?

Förvaltningens svar:

Kommunen har vid upprättandet av behovsbedömning bedömt att ett genomförande av detaljplanen inte kommer att medföra betydande miljöpåverkan och att en MKB (miljökonsekvensbeskrivning) därmed inte behöver upprättas. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning (yttrande 2018-06-27). Läs mer i kapitel 4 i planbeskrivningen.

- Varför räcker vattenförsörjningen i Gråbo för Bäckamaden, men inte för de alternativa områdena?

Förvaltningens svar:

De alternativa områdena är inte möjliga att ansluta till vattenledning från Lerum utan behovet av vattenförsörjning behöver tillgodoseas från Gråbo vattentäkt.

Mötesanteckningar:

LNF: Om Lerum ska bli ledande miljökommun så ska man inte dra igenom den här detaljplanen. LNF kommer att överklaga planen

Lerums kommun: LNF och kommunen har olika synpunkter i frågan, det har vi respekt för och det är föreningens rätt att överklaga.

LNF: vi har ifrågasatt alternativutredningen, där det står att alla de alternativa områdena kommer att bebyggas ändå. Det argumentet köper inte LNF. Vattenförsörjningsargumentet köper vi inte heller, eftersom det finns en ledning mellan Lerum och Gråbo. Ledningen går så att det går att koppla Bäckamaden till ledningen men inte resten av Gråbo. Detta ser inte LNF som ett särskilt skäl, det är bara att dra rör till den befintliga ledningen.

Lerums kommun: Alexander sitter som ordförande i GR:s styrgrupp för miljö och samhällsbyggnad, där lyfts frågor som inte bara är kommunens utan även göteborgsregionens. Det finns mer att önska, både när det gäller nätet inom kommunen men också mellan kommuner. Kommunen förstår LNF:s synpunkter, det är något som kommunen behöver arbeta vidare med, vilket då även gäller vattenförsörjningen mellan Lerum och Gråbo. Detta är känt sen tidigare.

LNF: vi anser att kommunen inte ska bygga bort mark som kan användas för livsmedelsförsörjning. Föreningen är kritisk till att ta mark i anspråk som går att odla. Det är om Olle minns rätt klass 3, och de högsta klasserna finns inte i kommunen, så detta är en bra odlingsmark i kommunen.

Lerums kommun: vi har inte så mycket mer att framföra än svaret ovan. Kommunen och LNF har olika åsikter. Svaren på LNF:s synpunkter finns dokumenterade i planhandlingarna.

LNF: vi är en av de som har rättighet att överklaga, och då kommer vi nog att göra det.
Lerums kommun: kommunen har så klart inga synpunkter på det, det har föreningen rätt att göra.

3. Lerums kommuns vattenförsörjning

Lerums kommuns vattenförsörjning baseras på vattentäkter med begränsad kapacitet och det finns ingen reservkapacitet, vilket restriktionerna sommaren 2018 visade tydligt. Sedan årtionden finns planer på att utnyttja Gråbodeltat som vattentäkt i samarbete med Göteborgs kommun, men detta projekt tycks bara skjutas på framtiden. Redan 1980 anlade Lerums kommun en brunn i östra delen av Gråbodeltat med kapaciteten 20 liter/sekund.

- Hur ska vattenförsörjningen i kommunen bli säkrare och uthålligare utan negativa effekter på naturmiljön i sjöar och vattendrag?

Förvaltningens svar:

VA har en pågående utredning som handlar om att se om möjligheter finns till åtgärder kring huvudvattentäkterna för att förbättra vattenkvaliteten, samt att se om möjligheter till utökad vattendom finns för att få en robustare kvantitativ försörjning från befintliga täkter.

- Varför ökar inte Lerums kommun uttaget av grundvatten ur Gråbodeltat på egen hand exempelvis genom att använda den östra brunnen?

Förvaltningens svar:

Arbetet med gråbotäkten pågår för fullt med startmöte v 41 med konsult som ska komma fram till bästa platsen för en pilotanläggning.

Andra faktorer som spelar in är vattendomen för Gråbo som vi i stort sett utnyttjar till max idag för befintligt vattenverk samt att tidigare utredningar pekar på en ganska låg naturlig grundvattenbildning som inte medger större uttag. Vi har inte heller ett ledningsnät som kan försörja Lerum från Gråbo i dagsläget.

Information uppdateras kontinuerligt på hemsidan och kommer att uppdateras inom kort efter startmöte med konsult.

Mötesanteckningar:

LNF: det är viktigt att ha tillräckligt med vatten i Alebäcken (Stämåna). Har lyft frågan att det saknas en vettig plan för reservvattentäkt. Skulle kunna ta över en del vatten från Gråbo om vattendom ändras. Vi anser att det skulle gå att öka uttaget från den brunn som finns, i de situationer som det krävs. Vi kände inte till att det är dags för att utreda lokalisering för pilotanläggningen. Vi vill uppmana kommunen att ta i frågan stadigare. LNF vill gärna få möjligheter att lämna synpunkter och göra inspel.

Lerums kommun: Det är klart intressant att öka möjligheterna för reservvattentäkt, och det är viktigt att få till ett robustare nät. Kommunen arbetar också efter att ta fram en strategi för god vattenstatus. Det blev återremiss i KS 7 okt, för att dela upp i ett renodlat strategidokument och en åtgärdsplan.

4. Lerums kommuns nya översiktsplan

Lerums kommuns nuvarande översiktsplan ÖP 2008 är uppenbart föråldrad. En ny plan har varit på gång länge.

- Finns en tidplan för handläggningen av den nya översiktsplanen och hur ska planen förankras hos medborgarna?

Förvaltningens svar:

Kommunen arbetar intensivt på att ta fram samrådshandlingar för den nya översiktsplanen. Den bärande idén i översiktsplanen kommer från inriktningarna som beslutades i kommunstyrelsen i vintras: ”Byggnation ska i stor och i dominerande utsträckning ske i våra centralorter och längs kommunikationsstråk. Översiktsplanen ska dessutom peka ut framtida områden för byggnation som knyter samman tätorter och skapar förbättrade och möjliga kommunikationsstråk och strukturer i samhället. Översiktsplanen skall möjliggöra initiativ till byggnation som sker på annan plats eller med större avstånd från kommunikationsstråk eller kollektivtrafik.”

Tidplanen håller på att ses över och kvalitetsgranskas. Samrådet är tänkt att hållas under 2021. Formerna för samrådet är inte beslutade ännu, utan håller på att arbetas fram.

Mötesanteckningar:

LNF: Vi ställer oss frågan om inte ÖP borde varit klar för länge sen.

Lerums kommun: Ja, det håller vi med om. ÖP2008 är uppenbart föråldrad, men processen har varit lång. Under förra mandatperioden gjordes ett gott försök att ha en ny process för att ta fram ÖP, bl a genom workshops med interna experter och externa aktörer. Det gjordes också ett försök att ta fram gemensamma planeringsprinciper. Vi hade en del av den slutgiltiga diskussionen under våren 2018, d v s innan valet. Det visade sig då att partierna, även i den dåvarande majoriteten, stod långt ifrån varandra i viktiga frågor. Sen kom valet och arbetet pausades.

Den 15 januari 2020 tog kommunstyrelsen beslut om principer för det fortsatta arbetet samt en tidplan. Dessa finns i handlingarna från kommunstyrelsen. Fram till dagens datum har tidplanen hållits med någon mindre avvikelse. Nu har samtliga partier haft en möjlighet att utifrån utkastet komma med synpunkter och inspel på förvaltningens förslag. Det är fortfarande ett arbetsmaterial. Strax efter sommaruppehållet kom synpunkterna in, och förvaltningen bearbetar nu synpunkterna. Det är alliansens partier och socialdemokraterna som har kommit in med synpunkter. Nu ska vi föra ett resonemang om de inkomna synpunkterna och se vad som faller ut. Det har förskjutit tidplanen något. Den reviderade tidplanen för förvaltningen är att en samrådshandling kan vara klar våren 2021.

Det kommer att vara en helt digital ÖP där synpunkter kan lämnas in digitalt, men självklart finns också möjligheten att lämna in synpunkter den analoga vägen.

Vi har använt oss av de synpunkter som inkom under workshops samt dialoger med medborgare, partier osv.

LNF: Vi kommer naturligtvis att ha mycket synpunkter. Vi föredrar att byggnation ska ske i tätorter och vid kollektivtrafik, och inte i naturområden. Idag byggs det mycket utanför planlagd mark och tätorter, och det hotar det som LNF vill slå vakt om.

Lerums kommun: Alliansens syn är att byggnation ska i stor och i dominerande utsträckning ske i våra centralorter och längs kommunikationsstråk, men om det kommer in kloka förslag som ligger utanför tätorter och kollektivtrafik så ska det utredas. Ett exempel är Södra Floda, där kommunen ser en gyllene möjlighet att få till ett bra område som ligger utanför kommunikationsstråk. Vi vill inte binda fast oss vid att bygga i tätorter och kommunikationsstråk, eftersom det inte skulle innebära den utveckling som alliansen och medborgarna vill ha.

LNF: vi undrar om det även planeras för kollektivtrafik till Södra Floda, eller om medborgarna skulle bli förpassade till att använda egen bil. Idag är det dålig kollektivtrafik till Ricklehöjden.

Lerums kommun: Ja, vi tänker på den frågan, och det ska byggas ut kollektivtrafik i Södra Floda, vilket även skulle kunna gynna Ricklehöjden med kollektivtrafik. Kommunen har en bra dialog med västtrafik, som är tydliga med att om vi gör bra och attraktiva nya områden så kommer kollektivtrafiken att komma dit. Det är dock en förutsättning att det byggs tillräckligt stort och attraktivt för att kunna ta dit kollektivtrafik.

LNF: vi har inte haft några större invändningar mot Ricklehöjden, det har vi accepterat.

5. Strategi för Lerums kommuns skogsmarker

Lerums kommun behöver en strategi för skötseln av kommunens skogar som i första hand beaktar naturvård, rekreation och resurshushållning, inte avkastning. Större delen av skogen kan med nuvarande utgångsläge lämnas till fri utveckling. En strategi lär vara på gång.

- När kommer ett förslag till skogsstrategi?

Förvaltningens svar:

Förvaltningen har tagit fram ett förslag till skogsstrategi. Förslaget är just nu på granskning hos en utomstående part (Svefa) för att se över genomförbarheten inom de ekonomiska ramar som har satts upp. I Svefas uppdrag ingår också att belysa om det är något som saknas, bör tas bort eller liknande. Svefas uppdrag kommer att resultera i ett kort pm till kommunen. Därefter kommer förslaget, beroende på vad pm:et säger, genomgå en snabb putsning innan den tas upp till Kssu för dialog med politiken.

- Vilken inriktning har förslaget till strategi?

Förvaltningens svar:

Förslaget har fokus på naturvårds- och rekreationsåtgärder, främst i tätortsnära skog. Den kommunala skogen ska vara ekonomiskt självbärande, eventuellt överskott skall återinvesteras i mer naturvård/rekreation. Vissa skogsområden tillåts bedrivas med primärt produktionssyfte för att kunna finansiera rekreation och naturvård i andra områden.

- Ska strategin gå ut på remiss till medborgarna?

Förvaltningens svar:

Det finns ingen plan på det i dagsläget. 2015 arbetade kommunen med en skogsstrategi där medborgare, representanter och intressenter till kommunens skogsmark var inbjudna att delta i en workshop för att tillsammans ta fram en gemensam bild av den kommunala

skogen och vilka som har ett intresse av i hur skogen sköts. Deltagande då var bl. a. scouterna, LNF, Jägarförbundet, Knappekullaskolan, kommunala politiker och tjänstemän. Förvaltningen har bedömt att intresset för hur den kommunala skogsskötseln bedrivs inte har ändrats nämnvärt under dessa 5 år och därmed har strategin tagit avstamp i resultatet från denna workshop.

Mötesanteckningar

LNF: Som det står i kommunens svar så var LNF med på omnämnt möte. Kontentan av mötet var att ha fokus på natur- och rekreationsvärden i skogsstrategin. Vi vill mycket gärna ta del av det förslag som tas fram för att kunna stämma av mot det som sades på mötet där vi var med.

Lerums kommun: vi har inte så mycket mer att tillföra än det svar som ges. Från politiskt håll är det Eva Andersson som driver frågan. Vi tar med i anteckningarna att LNF vill ta del av förslag till skogsstrategi och tar med det till berörda tjänstepersoner och till Eva Andersson.

5. Aktuella planer och projekt

- Är det några aktuella planer eller projekt som kommunledningen framför allt vill uppmärksamma LNF på?

Förvaltningens svar:

Arbetet med detaljplan för Hede 2:3 m fl startas nu upp igen. Förutom bostäder prövas skola och förskola.

Information om pågående planer finns på lerum.se

Mötesanteckningar

LNF: vi har synpunkter på att området bebyggs, det är folk som rör sig där. Det är dock ingen fråga som LNF har haft uppe till diskussion än, återkommer senare i samrådet.

Vi har överklagat strandskyddsbeslutet om kallbadhus i Aspen. Det är enligt föreningen inte förenligt med riksintresset för naturvård.

Lerums kommun: det är LNF:s fulla rätt att tycka så.

6. Övriga frågor och nästa möte

Eventuella övriga frågor.

LNF anser dessa möten vara av stor vikt och föreslår att tid för nästa möte bestäms, lämpligen i april 2021.

Mötesanteckningar

LNF: vi har i veckan fått en tidning i brevlådan från näringslivsenheten. I den finns tre för LNF positiva artiklar. En bra artikel om naturupplevelser, en om Lammet och bonden samt artikeln om miljödiplomeringen av Jutabo.

Lerums kommun: vi är tacksamma för den positiva synpunkten.

LNF: angående Teams så vill vi framföra till Eva Glädt att man inte behöver ladda ner appen utan det räcker att följa länken som är med i möteskallelsen. Det gick inte att ladda ner appen.

Tid för nästa möte:

LNF: vi vill passa på att tacka för möjligheten att få ha dessa möten. Vi föreslår att nästa möte hålls 13 april.

Lerums kommun: Alexander kommer med största sannolikhet att vara föräldraledig i april 2021, men kommer att ersättas av någon annan politisk representant.

Eva Glädt meddelar mötesdatumet till samtliga kommunalråd och till den som ska ersätta Alexander på mötet.

/Antecknat av Karolina Källstrand